

Utskrift fra møteprotokoll

Møte i: **Styret i Salten Regionråd**

Dato: **Epostmøte 7. november 2019**

Sak: **Styre-sak 66/19**

UTTALELSE VEDRØRENDE VIDEREFØRING AV FRILUFTSFAG VED KNUT HAMSUN VGS.

Enstemmig vedtak:

Styret i Salten regionråd slutter seg til uttalelsen fra Salten friluftsråd vedrørende videreføring av friluftsfag ved Knut Hamsun vgs., og oppfordrer Nordland fylkeskommune å videreføre tilbudet.

Styret i Salten regionråd viser til at erfaringene og evalueringen så langt er positive, både med tanke på rekruttering, frafall og læring. Friluftslivsfag gir mer robuste elever med praktisk og teoretisk forankring. Det bidrar til folkehelse og livsmestring, bærekraftig utvikling, entreprenørskap og gir sosial kompetanse og er i tråd med den overordnede delen av læreplanen, som ble fastsatt 1. september 2017. Der står det at: «*Skolen skal bidra til at elevene utvikler naturglede, respekt for naturen og klima- og miljøbevissthet*». Kompetansen tilbudet gir etter tre år i videregående skole er viktig, nyttig og relevant som basis innenfor mange fagområder, fra forskning til forsvar og undervisning, og videre til helse, reiseliv, entreprenørskap og ingeniørfagene.

Salten friluftsråd har vedtatt følgende uttalelse:

Viderefør tilbudet med friluftslivsfag!

Friluftslivsfag er et nasjonalt forsøk initiert av Nordland fylkeskommune og godkjent av Utdanningsdirektoratet. Forsøket tester ut en fullverdig læreplan i friluftsliv (etter av modell av idrettsfag). Med arbeidet skaper Nordland fylkeskommune en ny nasjonal modell for læring i videregående skole.

Det overordnede målet har vært å få etablert godkjente læreplaner i friluftsliv. Dette tilbudet er nå foreslått nedlagt i forbindelse med fylkeskommunens innsparingskrav. En nedleggelse nå er svært dårlig timing. Det vil slå i hjel fylkeskommunen sitt eget argument om viktigheten av et slikt tilbud. Kraften vil med nedleggelse falle ut av arbeidet. Det vil stoppe mulighetene for nasjonal godkjenning.

Flere skoler/skoleeiere nasjonalt avventer endelig godkjenning av læreplanene for å kunne ta dem i bruk. Det nasjonale «friluftsnorge» følger forsøket tett.

Det foreligger en midtveisevaluering (FOU-rapport fra Nord universitet, Eivind Sæther 2018) som ifølge forskeren er «sjeldent positiv». Sluttevalueringen er ikke gjennomført.

Tilbudet treffer ungdommene. Det er interessant med linjas gode rekruttering av elever med samisk bakgrunn. Skolen ligger i det lulesamiske kjerneområdet. Studietilbudet treffer regional og nasjonal politikk, samt de tverrfaglige temaene i det nye læreplanverket svært godt. Kompetansen er etterspurt i arbeidslivet. I sum gir det studieforbereidende tilbudet eleven nyttig kompetanse både for videre studier og yrkesvalg. Spesielt er kunnskapen relevant for studie- og yrkesvalg innen teknologi- og naturvitenskapsfagene, innenfor forsvar-, reiseliv, helse, naturforvaltnings- og miljøfagene, samt utdanningssektoren (lærere/førskolelærere). For nærmere utdyping av argumenter, se bakside.

Forsøket har vært høyt profilert av Nordland fylkeskommune. Politisk ledelse har vært tydelige på viktigheten. Dette er også påpekt i den siste stortingsmeldingen om friluftsliv og fra Stortinget. Med den kraften som har vært lagt i forsøket fra Nordland, har det hatt god og bred politisk og faglig støtte regionalt og nasjonalt. Det må slutføres.

Endelig avklaring er ventet i løpet av få år (kanskje to). Konklusjonene avventer blant annet Liedutvalgets endelige konklusjoner.

Saltens friluftsråd vil med bakgrunn i dette på det sterkeste oppfordre Nordland fylkeskommune om å videreføre tilbudet i friluftslivsfag. Å stoppe forsøket nå, er som å kappe snøret med ei fin kveite på kroken.

Friluftslivsfag i videregående fordi samfunnet trenger unge voksne som:

1. Har konkret erfaring og kunnskap knyttet til hva vi lever av, i og for
2. Kjenner de grunnleggende sammenhengene mellom natur, miljø og samfunn
3. Har en trygg kulturhistorisk ballast
4. Har gode holdninger til menneskeverd, respekt og toleranse i et flerkulturelt samfunn
5. Har en aktiv og sunn livsstil, både psykisk og fysisk for et godt og langt liv
6. Kan kople praktisk, handlingsbåren kunnskap, egne erfaringer og observasjoner med vitenskapelig kompetanse og forskning
7. Har entreprenørskap, lyst og kunnskap til å skape bærekraftig næring

Et studieforbereidende tilbud i friluftsliv kan gi dette fordi:

1. Friluftsliv gir praktisk, direkte erfaring og forståelse for hva vi lever av, i og for. Friluftsliv er en av få arenaer der unge i dag kan få denne erkjennelsen. Når du fisker ørret, tilbereder den og spiser den, får du en annen og dypere forståelse av sammenhengene, enn om den samme fisken kjøpes i butikken. Dette gjør at en ikke blir nøytral i forhold til menneskene rundt seg, samfunnet eller naturen.
2. Ved å ferdes ute, samtidig som en tilegner seg kunnskap om de grunnleggende miljøutfordringene, som klima og biologisk mangfold, kan man se de direkte konsekvensene av vår levemåte. Når du går på breen og ser hvordan den har trukket seg tilbake, skjønner du at klimaet endres. Når du ser bjørka gro inn på gammel dyrket mark, skjønner du at livsgrunnlaget for dyr og planter endres, når vi endrer vår arealbruk. Dette gir grunnlag for et direkte og ekte miljøengasjement.
3. Friluftsliv sto sentralt da vi dannet en felles identitet for en ung nasjon. Fortsatt er friluftsliv en viktig del av vår nasjonale identitet. Videre var friluftsliv også et av fundamentene i utviklingen av økofilosofien. Friluftslivet har derfor i seg selv en viktig kulturbærende funksjon. I tillegg er friluftsliv en viktig arena for formidling av handlings-

båren kunnskap knyttet til vår kulturhistorie. Gjennom utøvelse av friluftsliv kan elevene få direkte kunnskap om hvordan man levde og hva det ville si å leve før den industrielle revolusjon. Hvor viktig bålet er, skjønner man først når man selv er avhengig av det. Hvorfor folk bodde på øyer og langs fjordsidene skjønner man først når man har skaffet seg mat selv eller rodd, seilt og gått lengre turer.

4. Friluftsliv skaper forpliktende sosiale arenaer og tette bånd. Leirbål og leirliv gir rom for å komme tettere inn på dem du er på tur med, om de er fra egen eller andre kulturer. Friluftsliv kan også utøves og formidles i ulike kulturelle kontekster. Lulesamisk og norsk kulturtradisjon er to slike eksempler.
5. Friluftsliv er et vidt spekter av ikke konkurransprega aktiviteter. Det er uten sammenligning den aktiviteten som aktiviserer flest i Norge og friluftsliv utøves gjennom hele livet. Det er vel dokumentert at friluftsliv har positiv innvirkning på både fysisk og mental helse. Stimulans til et aktivt friluftsliv er dermed et av de mest målrettede folkehelse tiltakene vi rår over.
6. Friluftsliv er grunnleggende praktisk. Det handler om å tilegne seg praktiske ferdigheter knyttet til trygg og effektiv ferdsel, kle seg, skaffe og tilberede mat, fyre bål, lage leirplass osv. Friluftsliv er den eneste arenaen ungdom i dag har for å tilegne seg denne typen praktisk kunnskap. Ved å kople praktisk og teoretisk kunnskap vil en få en helt annen dybde i kunnskapen. Når du har vært våt en kald vinterdag i fjellet vil du for eksempel ikke glemme at vann leder varme bedre enn luft. Friluftslivet gir også rom for å tenke lengre tanker.
7. Friluftsliv krever evnen til improvisasjon, nytenkning og nysgjerrighet. Mange utvikler også en lyst til å formidle friluftsliv til andre. Dette krysset med grunnleggende forståelse for hva friluftsliv er, hvordan vi påvirker omgivelsene våre og hvordan vi skaper gode opplevelser, gir rom for å skape nye naturbaserte næringer. Gjennom hospitering og undervisning, vil elevene også få kontakt med og erfaring fra ulike kommersielle og halvkommersielle virksomheter som arbeider med tilrettelegging, informasjon og salg av friluftsopplevelser.

I sum gir det studieforberedende tilbudet eleven nyttig kompetanse både for videre studier og yrkesvalg. Spesielt er kunnskapen relevant for studie- og yrkesvalg innen teknologi- og naturvitenskapsfagene, innenfor forsvar-, reiseliv, helse, naturforvaltnings- og miljøfagene, samt utdanningssektoren (lærere/førskolelærere).